

BIOLOGISK MÅNGFALD

– Hur får eleverna syn på den?

TEXT: Kerstin Westberg, Bioresurs

I projektet Natural Nations har Naturskolan i Lund tillsammans med Lunds universitet och flera europeiska organisationer tagit fram ett undervisningsmaterial som handlar om att upptäcka och undersöka växter och djur på skolgården. Förhoppningen är att detta ska leda till en vilja att göra förändringar som kan öka den biologiska mångfalden där.

Materialet innehåller en mängd olika pedagogiska aktiviteter som kan göras med en klass i samband med att man jobbar med biologisk mångfald. Därutöver ingår fyra protokoll för att inventera förekomst av 1) habitat och vegetation, 2) fåglar, 3) pollinatörer och blommande växter samt 4) småkryp och blad (se ruta). En lärarhandledning och en guide för identifikation av pollinatörer finns också. Protokollen är framför allt anpassade för inventeringar under vår eller sommar. Målgruppen är elever i årskurs 2–7, men materialet kan användas i alla åldrar.

Undersökningsytan återanvänds

När förekomst av pollinatörer och blommande växter ska studeras går inventeringsmetodikerna bland annat ut på att bestämma och kartlägga en undersökningsyta på fem gånger fem meter. Samma yta används sedan även för inventering av småkryp och blad, så det gäller att vara noga i valet av plats – och att hitta tillbaka till stället man har valt ut.

KÄLLA (alla dokument på uppslaget): Naturskolan i Lund

PROTOKOLL FÖR ATT INVENTERA FÖREKOMST AV...

1. Habitat och vegetation

Syftet med protokollet är bland annat att eleverna ska bekanta sig med vilka habitat/livsmiljöer som finns på skolgården, lära sig se skillnad på arter av träd och buskar med hjälp av olika kännetecken och även lära sig skilja på blomma och frukt på olika träd.

2. Fåglar

I protokollet beskrivs hur en "fågelvandring" kan gå till, där elever bland annat får lyssna och titta efter fåglar. Protokollet innehåller också bilder på några vanligt förekommande fågelarter, som koltrast, blåmes och ringduva. Ett syfte är att eleverna ska träna sina sinnen för att upptäcka och identifiera fåglar i fält.

3. Pollinatörer och blommande växter

I protokollet uppmanas eleverna att observera och identifiera pollinatörer och skillnader mellan blommor samt uppskatta blomtäckningen i en undersökningsyta. Eleverna får även bekanta sig med hur man mäter avstånd och vinklar för att skapa denna yta. Till protokollet hör en guide med bilder och några viktiga kännetecken som underlättar identifieringen av olika grupper av pollinatörer.

4. Småkrryp och blad

Med stöd av protokollet får eleverna bedöma mångfald genom att uppskatta hur stor del av undersökningsytan som täcks av levande vegetation, räkna olika typer av blad och observera, gruppera och identifiera småkrryp. Innan man gör den här inventeringen är det lämpligt att diskutera skillnader mellan olika grupper av småkrryp. Småkrypen kan fotograferas eller samlas in.

Notera tidpunkt på dagen och väder när inventeringarna görs, speciellt när det gäller fåglar och pollinatörer. Vädret kommer alltid att påverka antalet småkrryp, oavsett om det är varmt, blåsigt eller blött.

Inventeringen av växter görs genom att räkna olika typer av blad. Eleverna behöver alltså inte veta vilken art bladen tillhör utan bara kunna skilja på olika bladformer. Kärlväxter kan ibland likna mossor – som inte ska räknas här. Därför kan detta vara ett bra tillfälle att gå igenom några viktiga skillnader mellan dessa, som att kärlväxter har rötter men att mossor saknar det.

Inventeringen kan genomföras även om det saknas träd och buskar på skolgården, men för att få mer kunskap om och erfarenhet av biologisk mångfald kan man komplettera med att genomföra en inventering i ett närliggande grönområde.

Medborgarforskning

Den data som eleverna får fram kan, om man vill, rapporteras till forskare vid Lunds universitet, som

samlar in och analyserar resultaten. Eleverna bidrar på så sätt till forskning om biologisk mångfald i bebyggd miljö och får möjlighet att jämföra sin egen skolgård med andra skolor i Sverige och Europa.

HÄR FINNS MATERIALET

Materialet, som finns på svenska, engelska och spanska, är framtaget i det Erasmus+-finansierade projektet Natural Nations. Projektet pågick 2019–2022 och Naturskolan i Lund deltog tillsammans med Lunds universitet, samt organisationerna Learning through Landscapes i Storbritannien, Birdlife Malta på Malta och Sociedad Española de Ornitología (SEO Birdlife Spain) i Spanien. På projektets webbsida finns information, aktiviteter, länk för datarapportering och instruktionsvideor: www.lund.se/biologisk-mangfald-pa-skolgarden

För att få tillgång till protokoll, lärarhandledning och identifieringsguide – skicka ett mejl till naturskolan@lund.se med ämnet "Natural Nations".